

Sygn. akt II Ka 396/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 października 2013r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu – Wydział II Karny w składzie :

Przewodniczący : SSO Maria Żelichowska-Błazowska

Sędziowie: SO Bogdan Kijak (spr.)

SO Anna Pater

Protokolant: st.sekr.sąd. Jolanta Janik

po rozpoznaniu w dniu 15 października 2013r.

sprawy A. K.

oskarżonego o przestępstwo z art.157§2 kk i 216§1 kk

na skutek apelacji wniesionych przez obrońcę i pełnomocnika oskarżyciela prywatnego

od wyroku Sądu Rejonowego w Limanowej

z dnia 11/06/2013r. sygn. akt II K 618/12

I.zaskarżony wyrok zmienia w ten sposób, że :

1.na mocy art.66§1 i 2 kk i 67§1 kk postępowanie karne wobec A. K. o przypisany mu w punkcie I wyroku czyn – warunkowo umarza na 1 (roczny) okres próby,

2.uchyła orzeczenie z punktu II wyroku o nawiązce,

3.za podstawę orzeczonych w punkcie III wyroku kosztów procesu przyjmuje przepis 628 pkt 1 kpk w zw. z art.629 kpk,

II.w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy, zwalniając oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych za obie instancje a oskarżyciela prywatnegoM. Ś.(1)od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze na rzecz Skarbu Państwa.

Sygn. akt II Ka 396/13

UZASADNIENIE

A. K. oskarżony był o to, że:

1) w dniu 25 maja 2012 roku w S., rejonu (...), uderzył rękami w twarz oraz kopnął w brzuch i nogi M. Ś.(1) powodując u niego obrażenia ciała w postaci powierzchowne urazy nosa, brzucha i kończyn dolnych, które to obrażenia naruszyły czynności uszkodzonych narządów na okres poniżej 7-miu dni,

tj. o przestępstwo z art. 157§2 kk;

2) w tym samym miejscu i czasie jak opisano w pkt 1 aktu oskarżenia znieważył słowami powszechnie uznanymi za obelżywe M. Ś.(1) nazywając go „skurwysynem i chujem”

tj. o przestępstwo z art. 216§1 kk.

Wyrokiem z dnia 11.06.2013 r., sygn. II K 618/12 Sąd Rejonowy w Limanowej uznał oskarżonego za winnego popełnienia zarzucanych mu czynów przyjmując, iż stanowią jedno przestępstwo z art. 157§2 kk i art. 216§1 kk w zw. z art. 11§2 kk i wymierzył mu karę grzywny w wysokości 30 stawek dziennych po 10 złotych. Na mocy art. 46§2 kk Sąd Rejonowy orzekł oskarżonemu nawiązkę w kwocie 100 złotych.

Sąd Rejonowy zasądził od oskarżonego na rzecz oskarżyciela prywatnego M. Ś.(1) 732 złote tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powyższy wyrok zaskarżyli apelacjami obrońca oskarżonego i pełnomocnik oskarżyciela prywatnego.

Pełnomocnik zarzucając:

1. rażąco niewspółmierność kary wymierzonej oskarżonemu w stosunku do stopnia społecznej szkodliwości jego czynu oraz okoliczności jego popełnienia w wysokości 30 stawek dziennych grzywny ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 zł – tj. karę 300 zł, podczas gdy kara ta powinna być znacznie dolegliwsza;

2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, mający wpływ na jego treść poprzez orzeczenie od oskarżonego na rzecz oskarżyciela prywatnego nawiązki w kwocie 100 zł, podczas gdy biorąc pod uwagę rodzaj i stopień obrażeń ciała jakich doznał oskarżyciel prywatny, nawiązka ta winna wynieść nie mniej niż 1.000 zł,

wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w pkt I poprzez wymierzenie oskarżonemu:

a) kary 3 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 2 lata,

b) kary 200 stawek dziennych grzywny ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 zł – tj. 2.000 zł grzywny;

2) zmianę zaskarżonego wyroku w pkt II poprzez orzeczenie wobec oskarżonego A. K. nawiązki w kwocie 2.000 zł na rzecz oskarżyciela prywatnego M. Ś.(1).

W pisemnym uzasadnieniu apelacji pełnomocnik podniósł, iż okoliczności popełnienia

przez oskarżonego zarzucanego mu występku w żadnym wypadku nie uzasadniają orzeczenia wobec niego takiej niskiej kary.

Obrońca oskarżonego zarzucając:

- naruszenie przepisów postępowania, a to art. 4 i art. 7 kpk polegające na pominięciu korzystnych dla oskarżonego zeznań świadków: M. Ś. (2) i A. M. oraz błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, polegający na stwierdzeniu, że oskarżony dopuścił się czynu zarzucanego mu w akcie oskarżenia, mimo poważnych wątpliwości w tym względzie z zeznań świadków w tym samego pokrzywdzonego,

wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku przez uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu;

- zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od zarzutu z art. 157§2 kk i odstąpienie od wymierzenia kary na podstawie art. 216§3 kk – w zakresie zarzutu z art. 216§1 kk.

W pisemnym uzasadnieniu apelacji obrońca podniósł, iż Sąd Rejonowy pominął te dowody, które były korzystne dla oskarżonego. Nie uwzględniono zeznań A. M., która stwierdziła, iż nie widziała u pokrzywdzonego żadnych obrażeń, jak też zeznań M. Ś. (2), która twierdziła, że pokrzywdzony używał słów wulgarnych pod adresem oskarżonego. Zarzucił, iż pominięto też przy rozstrzygnięciu okoliczności wynikające z wywiadu środowiskowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pełnomocnika jest bezzasadna w stopniu bliskim oczywistej bezzasadności. Apelacja obrońcy o ile kwestionuje poczynione ustalenia faktyczne również nie zasługuje na uwzględnienie, a okazała się na tyle skuteczna, że doprowadziła do zmiany zaskarżonego wyroku poprzez warunkowe umorzenie postępowania karnego wobec oskarżonego. Sąd Rejonowy po poprawnie i wnikliwie przeprowadzonym postępowaniu, w pisemnym uzasadnieniu wyroku ustosunkował się do całości materiału dowodowego zebranego w sprawie, a następnie w sposób rzeczowy i przekonujący podał, na jakich dowodach oparł ustalenia faktyczne i dlatego nie dał wiary dowodom przeciwnym. Ocena dowodów przeprowadzona przez Sąd Rejonowy nie narusza zasad prawidłowego rozumowania, wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, a w związku z tym mieści się w granicach prawa do swobodnej ich oceny, określonego w art. 7 kpk. Apelacja obrońcy oceny tej skutecznie nie podważa, dlatego też w tym zakresie uznać ją należy wyłącznie za polemikę z prawidłowo poczynionymi ustaleniami faktycznymi Sądu Rejonowego.

Sąd Okręgowy uznał natomiast, iż w sprawie zachodzą przesłanki uzasadniające zastosowanie dobrodziejstwa warunkowego umorzenia postępowania wobec oskarżonego i w tym kierunku zmienił zaskarżony wyrok. Taka zmiana oznacza, iż nie było najmniejszych podstaw do podzielenia zarzutów rażącej łagodności kary i środka karnego – błędnie sformułowanego jako zarzut błędu w ustaleniach faktycznych.

Ustosunkowując się do zarzutów zawartych w poszczególnych apelacjach, stwierdzić należy, co następuje.

Odnośnie apelacji obrońcy oskarżonego.

Nie zasługuje na uwzględnienie zarzuty obrazy prawa procesowego. Naruszenie przepisu art. 4 kpk nie może stanowić podstawy zarzutu obrazy prawa procesowego, gdyż jest to przepis, który zawiera jedynie ogólną dyrektywę postępowania, określając, w jaki sposób powinny procedować organy prowadzące postępowanie karne, a przedmiotem uchybień mogą być jedynie konkretne normy procesowe nakazujące lub zakazujące dokonywania określonych czynności w określonej sytuacji procesowej (tak Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 29.11.2010 r. sygn. II AKa 209/10, KZS 2011/3/48). Skarżący nie wykazał poprzez jakie postąpienie Sąd Rejonowy sprzeciwił się zasadzie obiektywizmu, stąd też nie może być mowy o naruszeniu tego przepisu. To zaś, że rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego nie jest dla oskarżonego satysfakcjonujące nie oznacza, by doszło do naruszenia art. 4 kpk, gdyż rozstrzygnięcie to jest prostą konsekwencją prawidłowej oceny dowodów, poczynionych ustaleń faktycznych i oceny prawnej.

Nie doszło do obrazy art. 4 kpk ani art. 7 kpk poprzez sugerowane w zarzucie pominięcie zeznań świadków M. Ś. (2) i A. M.. Sąd Rejonowy dowodów tych nie pominął, a w przypadku pierwszej z wymienionych dał wiarę części jej zeznań, zaś co do drugiej z nich uznał, iż zeznania te nie mogą stanowić podstawy do przyjęcia, by oskarżyciel nie skarżył się na żadne obrażenia.

Powyższe stanowisko Sądu Rejonowego jest trafne i zostało należycie umotywowane. Sąd Rejonowy wskazał, iż fragmenty zeznań M. Ś. (2) odbiegały od innych zeznań w stopniu uzasadniającym uznanie ich za odosobnione; były sprzeczne z wyjaśnieniami oskarżonego. Dlatego też zasadnie odmówiono wiary takim zeznaniom. Odnośnie A. M. trzeba stwierdzić, iż swoje zeznania zaczęła od wypowiedzi, iż z uwagi na upływ czasu nie pamięta dokładnego przebiegu interwencji (k. 71). W tych okolicznościach Sąd Rejonowy słusznie uznał, że zeznania te nie mogą dać podstawy do ustalenia, że oskarżyciel nie miał żadnych obrażeń.

Sąd Rejonowy nie dopuścił się błędu ustalając, iż oskarżony popełnił przypisany mu czyn. Odnośnie znieważenia oskarżyciela przyznał to sam oskarżony, natomiast co do zadania kilku uderzeń przez oskarżonego oskarżycielowi,

podstawę do takich ustaleń stanowiły zeznania oskarżyciela. Stwierdzić należy, iż zeznania oskarżyciela mają pośrednie potwierdzenie w przebiegu zajścia. Z poczynionych ustaleń wynika, że po zadaniu uderzeń przez oskarżonego, na miejsce zdarzenia przybiegł R. W., który przytrzymał oskarżonego, a wówczas ten został uderzony w twarz przez oskarżyciela. Takie zachowania – zarówno oskarżyciela jak i R. W. były zbędne, gdyby zachowanie oskarżonego polegało wyłącznie na kierowaniu wulgaryzmów.

Podnieść też należy, iż Sąd Rejonowy także oskarżycielowi prywatnemu nie dał wiary w całości, co świadczy o obiektywizmie i wnikliwości oceny tego sądu.

Z powyższych względów Sąd Okręgowy nie uwzględnił zarzutów apelacji obrońcy zmierzających do uniewinnienia oskarżonego.

Sąd Okręgowy uznał, iż zachodzą przesłanki do warunkowego umorzenia postępowania karnego.

Zgodnie z art. 115§2 kk przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu sąd bierze pod uwagę rodzaj i charakter naruszonego dobra, rozmiar wyrządzonej lub grożącej szkody, sposób i okoliczności popełnienia czynu, wagę naruszonych przez sprawcę obowiązków, jak również postać zamiaru, motywację sprawcy, rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień ich naruszenia. W odniesieniu do czynu przypisanego oskarżonemu, przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości nie bierze się pod uwagę rodzaju naruszonych reguł ostrożności i stopnia ich naruszenia, gdyż te kryteria odnoszą się do przestępstw nieumyślnych.

Odnosząc powyższe kryteria do czynu przypisanego oskarżonemu stwierdzić należy, iż nie jest on znaczny. Działanie oskarżonego zostało wywołane wysoce nagannym i zasługującym na napiętnowanie zachowaniem oskarżyciela polegającym na poczęstowaniu alkoholem ojca oskarżonego – osoby uzależnionej od alkoholu. Poczęstunek ten był tym bardziej karygodny, że w jego wyniku ojciec oskarżonego doznał urazu głowy. Oskarżony miał więc uzasadnione podstawy do zwrócenia oskarżycielowi uwagi na jego naganne, a przy tym niebezpieczne dla zdrowia ojca oskarżonego zachowanie. Oskarżony działał w sposób nagły, a samo zajście było wynikiem braku należytej kontroli nad swoimi emocjami, nie zaś działaniem ukierunkowanym na wyrządzenie oskarżycielowi krzywdy. Zachowanie to nie pociągnęło za sobą istotnych następstw – oskarżyciel doznał drobnych obrażeń w postaci powierzchownych urazów. Jest to o tyle istotne także z tego względu, że o wiele poważniejszych obrażeń doznał sam oskarżony i to przede wszystkim na skutek działania oskarżyciela.

Oskarżony nie był do tej pory karany, co z uwagi na młody wiek nie jest wprawdzie szczególnym osiągnięciem, ale uwzględnić z kolei należy to, co wynika z wywiadu kuratora, a mianowicie, że wyrastał on w trudnych warunkach wychowawczych i materialnych. Z wywiadu tego wynika nadto, iż oskarżony podejmuje konkretne starania, by warunki materialne poprawić. Okoliczności te pozwalają uznać oskarżonego za osobę zasługującą na dobrodziejstwo warunkowego umorzenia postępowania karnego, gdyż przypisane mu przestępstwo to jego pierwszy konflikt z prawem, wywołany wysoce nieodpowiedzialnym zachowaniem samego oskarżyciela.

Kierując się powyższymi względami Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok i postępowanie karne przeciwko oskarżonemu o przypisany mu czyn warunkowo umorzył na jednoroczny okres próby. W przekonaniu Sądu Okręgowego mimo warunkowego umorzenia postępowanie oskarżony będzie przestrzegał porządku prawnego i nie popełni w przyszłości przestępstwa.

W konsekwencji powyższej zmiany Sąd Okręgowy podstawę orzeczenia o kosztach procesu za pierwszą instancję przyjął art. 628 pkt 1 kpk w zw. z art. 629 kpk, a nadto uchylił orzeczenie o nawiązce.

Sąd Okręgowy nie zobowiązywał oskarżonego do naprawienia szkody, co jest obligatoryjne przy warunkowym umorzeniu postępowania karnego, bowiem oskarżyciel żadnej szkody nie poniósł, a art. 67§3 kk nie jest podstawą do zasądzenia zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

Oдноśnie apelacji pełnomocnika.

Zmiana zaskarżonego wyroku zwalnia Sąd Okręgowy od konieczności szczegółowej oceny tej apelacji. Oczywistym jest bowiem, że zmiana ta oznacza, iż nie było jakichkolwiek podstaw do uznania kary za rażąco łagodną. W istocie poprzez taką zmianę Sąd Okręgowy uznał ją za nadmierną sankcję.

Odnosząc się do argumentów apelacji pełnomocnika stwierdzić należy, iż są one chybione. To nie oskarżony wywołał zajście, lecz jak wskazano wyżej sprowokował ją oskarżyciel częstując alkoholem ojca oskarżonego – osobę uzależnioną od alkoholu. Podany przez pełnomocnika opis zdarzenia, mający świadczyć o brutalności oskarżonego, jest opisem przesadnym – nie można mówić o rzuceniu się na oskarżyciela, skoro w istocie chodzi o zadanie dwóch uderzeń i jednego kopnięcia. Były one zadane z mierną siłą, gdyż pozostawiły jedynie powierzchowne urazy. Sąd Rejonowy nie ustalił, by po zdarzeniu oskarżony skierował pod adresem oskarżyciela jakąkolwiek groźbę. Stąd też powoływanie się na to, nie może uzasadniać żądania orzeczenia surowszej kary. Twierdzenie o podobieństwie „cierpień i szkód” ocenić należy w kategoriach życzeniowych, gdyż samo porównanie art. 157§2 kk i art. 157§1 kk jednoznacznie wskazuje na to, kto doznał poważniejszych cierpień.

Powyższe okoliczności w powiązaniu z kierunkiem rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego sprawiają, że nie było podstaw do uwzględnienia zarzutów i wniosków apelacji pełnomocnika oskarżyciela prywatnego.

Zmieniając zaskarżony wyrok Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 437§1 i 2 kpk. Z uwagi na sytuację materialną oskarżonego Sąd Okręgowy zwolnił go od uiszczanie należnej za obie instancje opłaty, tj. kosztów sądowych za obie instancje. Z uwagi na to, że apelacja pełnomocnika nie została uwzględniona, zaś apelacja obrońcy w części, na podstawie art. 624§1 kpk ze względów słuszności zwolnił oskarżyciela prywatnego od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze. Z tych samych powodów na podstawie art. 636§2 kpk w zw. z art. 633 kpk nie zasądano od oskarżonego na rzecz oskarżyciela prywatnego kosztów procesu za postępowanie odwoławcze.